

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

De minister voor Rechtsbescherming
dhr. F.M. Weerwind
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Afdeling strategie

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

datum 26 april 2022
e-mail wetgeving.rvdr@rechtspraak.nl
cc
bijlage(n)
onderwerp Advies wetsvoorstel uitbreiding strafbaarheid spionage

t (088) 361 00 00
f (088) 361 00 22
www.rechtspraak.nl

Geachte heer Weerwind,

Bij brief van 28 februari 2022, verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de 'Raad') advies uit te brengen inzake het wetsvoorstel uitbreiding strafbaarheid spionage (het 'Wetsvoorstel').

HET WETSVOORSTEL

Het wetsvoorstel strekt tot uitbreiding van de strafbaarheid voor spionage. Daartoe wordt een aanvullende bepaling in het Wetboek van Strafrecht geïntroduceerd, artikel 98d Sr. Deze bepaling voorziet in een zelfstandige strafbaarstelling van het verrichten van handelingen ten behoeve van en het verstrekken van informatie en voorwerpen aan buitenlandse mogendheden, indien degene die de gedragingen verrichtte opzet had op het ontstaan van gevaar voor een aantal zwaarwegende belangen, zoals de nationale veiligheid en de veiligheid van in Nederland verblijvende personen. Daarnaast wordt voorgesteld de strafmaat van een aantal computerdelicten die een belangrijke rol kunnen spelen bij spionageactiviteiten te verhogen indien deze zijn gepleegd ten behoeve van een buitenlandse mogendheid.

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.¹

ADVIES

---

¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklust van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechters zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

Raad voor de
rechtspraak

datum 26 april 2022
pagina 2 van 3

De voorgestelde nieuwe strafbepaling noemt een aantal belangen die niet in gevaar mogen worden gebracht. Opzet op gevaarzetting van één van die belangen is een voorwaarde voor strafbaarheid. Daarom is het voor de rechtszekerheid van belang dat helder is wat onder de genoemde belangen valt. In de MvT wordt dit ook expliciet erkend (p. 7)

Onder het eerste belang, de veiligheid, kunnen, volgens de MvT (p. 7 en 8) de zes nationale veiligheidsbelangen, zoals beschreven in de Nationale Veiligheidsstrategie 2019, worden begrepen. De vraag rijst of het hier een limitatieve opsomming betreft of dat er naast deze veiligheidsbelangen nog andere veiligheidsbelangen (kunnen) zijn die bescherming behoeven en of, indien in de toekomst in de Nationale Veiligheidsstrategie meer of andere veiligheidsbelangen worden omschreven, deze ook onder de werking van de nieuw voorgestelde strafbepaling vallen. Dit is in het bijzonder van belang met het oog op de vraag of de strafbaarstelling voldoende nauwkeurig en specifiek is in het licht van artikel 10 van het Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (vgl. MvT, p. 11). De Raad adviseert de MvT op dit punt aan te vullen.

Een vergelijkbare opmerking kan worden gemaakt over het (tweede) belang van de vitale infrastructuur. In de MvT wordt gewezen op het overzicht van processen die op dit moment in Nederland zijn geïdentificeerd als vitaal (p. 8). Ook hier rijst de vraag of deze opsomming limitatief bedoeld is of niet. Vallen nieuwe of andere processen, als het overzicht in de toekomst wordt aangepast, ook onder deze strafbepaling? Ook op dit punt adviseert de Raad de MvT te verduidelijken.

WERKLAST

De Raad verwacht geen substantiële gevolgen voor de werklust.

CONCLUSIE

De Raad voor de rechtspraak onderkent het belang van het Wetsvoorstel. De Raad heeft geen zwaarwegende bezwaren tegen het Wetsvoorstel, maar geeft u in overweging om het Wetsvoorstel op de in dit advies genoemde onderdelen te verduidelijken.

TOT SLOT

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklustgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het Wetsvoorstel, stelt de Raad er prijs op als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Tweede en de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het *Staatsblad*. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Wetsvoorstel met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 26 april 2022
pagina 3 van 3

Hoogachtend,

H.C. Naves
Voorzitter Raad voor de rechtspraak